

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta

Kunnan vastuu apip toiminnan järjestämisestä

20.11.2023

Minna Antila, juristi

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta

- Perusopetuslaki 8 a luku (1136/2003)
 - Tavoitteet ja perusteet 48 a §
 - Järjestäminen ja laajuus 48 b §
 - Arviointi 48 c §
 - Oikeus turvalliseen toimintaympäristöön ja opintososiaalisiin etuihin 48 d §
 - Henkilöstö 48 e §
 - Maksut 48 f §
- Muista perusopetuslain säännöksistä aamu- ja iltapäivätoimintaan sovelletaan (1 § 4 mom.)
 - Henkilötietojen salassapito ja käsittely 40 §
 - Tietojensaantioikeus 41 §
 - Rahoitus 43 §
 - Oppilailta perittävät maksut 44 § 2 ja 3 mom.

Tavoitteet ja perusteet – 48 a §

- Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee tarjota lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun ja virkistävään toimintaan sekä mahdollistaa lepo rauhallisessa ympäristössä, ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilön valvonnassa.
- Opetushallitus päättää tässä laissa tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (*aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet*). Opetushallitus valmistelee perusteet yhteistyössä sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen kanssa.

Järjestäminen ja laajuus – 48 b §

- Kunta **voi** järjestää ja hankkia tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa.
- **Jos** kunta järjestää tai hankkii tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä **tarjota** kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppilaille **kunnan päättämässä laajuudessa**.

Järjestäminen ja laajuus – 48 b §

- Aamu- ja iltapäivätoimintaa **tulee hakea** kunnan edellyttämällä tavalla.
- Kunnan tulee etukäteen ilmoittaa
 - aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista
 - toiminnan alkamis- ja päättymisajankohdasta sekä
 - **siitä, miten** sen järjestämään toimintaan tai hankkimaan aamu- ja iltapäivätoimintaan **haetaan**
- Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava **yhdenvertaisia valintaperusteita**.

Järjestäminen ja laajuus – 48 b §

- Kenelle?
- Jos kunta järjestää tai hankkii tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien koulujen **ensimmäisen ja toisen** vuosiluokan oppilaille sekä **muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 1 momentissa** (erityinen tuki) tarkoitetuille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.

Järjestäminen ja laajuus – 48 b §

- Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota **joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana** kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella.
- Toimintaan osallistuminen on lapselle vapaaehtoista.
- Toimintaa voidaan järjestää koulun työvuoden aikana arkipäivisin pääsääntöisesti kello 7.00–17.00 välisenä aikana.
 - Lukuvuosi (perusopetuslaki 23 §)
 - Koulutyön päättymisajankohta (perusopetusasetus 7 §)

Oikeus turvalliseen toimintaympäristöön ja opintososiaalisiin etuihin 48 d §

- Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön.
- Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapselle on tarjottava välipala.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksuton.

Henkilöstö 48 e §

- Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen *riittävä määrä* ammattitaitoisia ohjaajia.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Perusopetuslain mukaiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvan lapsen huoltaja / muu laillinen edustaja voi hakea **täydentäviä palveluita** kuten vammaispalvelulain nojalla myönnettäviä avustajapalveluita hyvinvointialueelta.

Maksut – 48 f §

- Aamu- ja iltapäivätoiminnasta **voidaan määrätä kuukausimaksu**. Kunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien kuukausimaksujen määrästä. Maksu saa olla **570 tunnin osalta enintään 120 euroa** ja **760 tunnin osalta enintään 160 euroa**.
- Maksu voidaan periä jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu aamu- tai iltapäivätoimintaan.
 - Jos aamu- ja iltapäivätoimintaa annetaan enintään 10 päivänä kuukaudessa, peritään vain puolet maksusta. Maksusta peritään vain puolet myös silloin, kun lapsi ei sairautensa vuoksi voi kalenterikuukauden aikana osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä. Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Toimintaan osallistumisesta ei voida periä muita maksuja.
- Maksu **on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos** huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (1166/2022)

- Erityishuoltolaki 2 §
- Erityishuoltoon kuuluvia palveluksia ovat, sen mukaan kuin asetuksella tai tämän lain nojalla muutoin säädetään tai määrätään:
 - ...
 - 6) yksilöllinen hoito ja muu huolenpito;
 - ...
- **Kunta voi tuottaa** 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua yksilöllistä hoitoa ja muuta huolenpitoa siltä osin kuin se on hyvinvointialueen ja kunnan tehtäväkokonaisuuksien toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista. (20.12.2022/1166)

HE 312/2022 vp

- ”...Säädettäisiin kunnan mahdollisuudesta toimia yksilöllisen hoidon ja huolenpidon palveluntuottajana. Hyvinvointialue voisi hankkia kunnalta koulua käyvien vammaisten lasten yksilöllistä hoitoa ja huolenpitoa, jota voitaisiin tarvittaessa järjestää koulun tiloissa hyödyntäen koulunkäyntiavustajien työpanosta. Hyvinvointialueen ei tarvitsisi kilpailuttaa palvelua eikä kunnalta edellytettäisi palvelun yhtiöittämistä.
- Yksilöllisessä hoidossa ja huolenpidossa on kyseessä tehtävä, jossa on tarkoituksenmukaista tuottaa palvelu kuntien opetustoimen ja hyvinvointialueiden yhteistyössä siten, että molempien tavoitteet palveluiden tuotannolle täyttyvät. Yhteistoiminta täyttää hankintalain (1397/2016) 16 §:n mukaiset edellytykset palveluiden hankinnasta toiselta hankintayksiköltä. Hyvinvointialue voisi hankkia palvelut kunnalta ilman tarjouskilpailua.
- Kunnan osalta kyseessä on opetustoimeen liittyvä tehtävä, jota ei ole pidettävä kuntalain (410/2015) 126 §:n mukaisena kilpailutilanteessa markkinoilla hoidettavana tehtävänä. Kunta voi tuottaa palvelun yhtiöittämättä. Jotta asia ei jäisi tulkinnanvaraiseksi, tässä momentissa *säädettäisiin kunnan oikeudesta tuottaa hyvinvointialueelle kehitysvammalaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivä- tai loma- ajan toimintana toteutettavaa yksilöllistä hoitoa ja huolenpitoa. ...*”

- Tilanteessa, jossa kunta sopimukseen perustuen tuottaa kehitysvammalain tarkoittamaa yksilöllistä hoitoa ja muuta huolenpitoa hyvinvointialueelle eli hyvinvointialueen hankkiessa järjestämismvastuulle kuuluva palvelua kunnalta, palvelun järjestämismvastuu ja siihen liittyvät viranomaistehtävät säilyvät hyvinvointialueella.
- Palveluntuottajan l. kunnan vastuu palveluista määräytyy ennen kaikkea hyvinvointialueen ja kunnan välisen sopimuksen perusteella.

Kiitos

Minna Antila

Juristi

Lakiyksikkö, Hallintolakimiehet

+358 9 771 2038, +358 50 560 3353

Minna.Antila@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi